

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

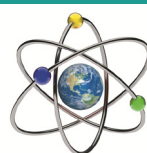
№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 506 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixolingvistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinoz To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Xuzra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
<i>Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
<i>Inoyatova Zulfiya Xamdamovna</i>	
Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
<i>Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi</i>	
Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish	203
<i>Kayumov Oybek Achilovich</i>	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
<i>Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
<i>Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna</i>	
Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish	214
<i>Rayimova Shahlo Sobirjon qizi</i>	
STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari	217
<i>Toshev Elbek Choriyevich</i>	
Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
<i>Usmanov Botir Allaberdiyevich</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni	230
<i>Xodiyeva Dilrabo Pirimovna</i>	
Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education	233
<i>Yunusova Nodira Akhmadjanovna</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	237
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
The Psychological Impact of Social Media on Youth	242
<i>Dilfuza Qarshiboyeva</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	246
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Dizartriyali bolalar monologik nutqini innovatsion texnologiyalar orqali rivojlantirish.....	250
<i>Pardayeva Muxlisa</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida bilish jarayonlarning ahamiyati.....	257
<i>Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi</i>	
Enhancing the Professional Competence of English Language Teachers.....	259
<i>Karimova Dilshoda Sodiqjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda montessori metodi bo'yicha sezgir davrlar	264
<i>Tojiakhmedova Maftuna Umarjon qizi</i>	
"Personal learning assistant" vositalari asosida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimidagi zamonaviy tendensiyalar tahlili.....	268
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Turobova Ro'zoy Bekmurotovna, Xayrullayev Mo'minbek Anvar o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida adabiy-nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	272
<i>Ravshanova Dildora Sagdullayevna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasi.....	279
<i>Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich</i>	
Zamonaviy ta'lim menejmentida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati (boshlang'ich ta'lim misolida) ..	283
<i>Pardaboyev Doston</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligida qadriyatlar tarbiyasining amaliy asoslari	286
<i>Xaydarova Mavluda Mo'ydinjon qizi</i>	

Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari integratsiyasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bosqichlari va samarali shakllari.....	292
<i>G'oziyeva Mohlaroyim Qodirxon qizi</i>	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarning (aqliy nuqson) ovqatlanish tartibi	295
<i>Sh. M. Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yini orqali samarali tashkil etish	299
<i>Mergenbaeva Asiya Erkebaevna</i>	
Musiqqa o'qituvchisining pedagogik muloqatining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	304
<i>S. M. Raxmonberdiyeva</i>	
Ijtimoiy-maishiy hayotga yo'naltirish darslarida zaif eshituvchi o'quvchilarning nutqini rivojlantirish	307
<i>Abdulxamidova Gulnoza</i>	
Ispaniya davlati ijtimoiy hayoti, madaniyati va o'ziga xos ta'lim tizimi	311
<i>Umarova Malika Xisabidinovna, Sabirova Nodira Ibrohimovna</i>	
Ertaklardagi so'zlardan foydalangan holda nutqi rivojlanmagan bolalarda muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasi	316
<i>G'opporova Mahliyoxonim</i>	
Tarbiya fanida hadislar va milliy qadriyatlarni integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	319
<i>Axmedov Boburjon Vasikovich</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'lim tizimida o'quv-biluv kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	324
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Mustaqil ta'lim olish faoliyati tushunchasining pedagogik mohiyati va tarkibiy tuzilmasi (fizika fani bo'yicha).....	328
<i>Esanmurodov Otamurod Boboqand o'g'li</i>	
Oliy ta'limda immersiv yondashuvning mohiyati.....	333
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Jontemirova Nozima Abdijabbor qizi</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlari tizimida sportchilarning psixologik tayyorgarligini shakllantirish va rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	337
<i>Yigitaliyev A. F.</i>	
Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasida o'quvchilarning harakat faolligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari.....	343
<i>D. R. Abdusalomov</i>	
Futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi...	348
<i>Mirbabayev Muzaffar Ismatillayevich</i>	
Empirik tushunchalar va ularning hospital pedagogikadagi pedagogik-psixologik roli	353
<i>Sapayeva Mavluda Shanazarovna</i>	
Ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi kurash va huquqiy himoya.....	357
<i>Ibragimova Feruza Bahodirxonovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida kongruentlik kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	362
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Og'ir atletikachilarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonini tashkil etish	366
<i>Raximov Farxod Maxmudovich</i>	
Haqiqiy materiallardan foydalangan holda o'qishni o'rgatish	370
<i>Axmedov Husen Uzairovich</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion va fiziologik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari.....	376
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning jismoniy tarbiyasi.....	380
<i>Nazarov Zokir Abdurahmonovich</i>	
Tafakkur va mantiqiy fikrlash bo'lajak pedagog shaxsining nutq madaniyati omili sifatida	383
<i>A. Sh. Jumayev</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida turizm vositasida tolerantlikni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	386
<i>Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Zamonaviy didaktik vositalar asosida talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari..... 390 <i>Asobayeva Noila Samatovna</i>
	Axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatda qo'llash" fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini samarali tashkil etish 395 <i>Axmedova Zebixon Siddikovna</i>
	Talaba shaxsini ma'naviy-axloqiy tarbiyalashga qo'yilgan pedagogik talablar 399 <i>Boliyev Uchqun Ismatovich</i>
	Translation of Phraseological Units in Mass Media Texts..... 402 <i>Eshmurodova Ziyodaxon Urinbayevna</i>
	Phraseologisms in Modern Russian: A Corpus-Based Analysis of Structural, Semantic, and Functional Dynamics 405 <i>Farkhod Kholmatov</i>
	Yosh sportchilarda sprinterlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'yin uslubidagi mashqlarning o'rni..... 413 <i>G'oibov Yusufali Buxoraliyevich</i>
	Imitatsion mashqlarni nutqni avtomatizatsiyalash jarayonida qo'llash metodikasi 417 <i>G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna</i>
	1879-1894-yillarda yevropa va aqshdagi asos soluvchi laboratoriyalar evolyutsiyasi orqali eksperimental psixologiya genezisining qiyosiy-tarixiy tahlili..... 420 <i>Haydarov Farhod Ilnazarovich</i>
	Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi 423 <i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>
	Bolalarda gigiyeniya qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati 427 <i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>
	Kasbiy refleksiya va portfolio metodining ta'lim jarayonidagi ahamiyati 430 <i>Ismoilova Adolat Anvarovna, Kamoliddinova Mahliyoixon Zohidjon qizi</i>
	Практическая работа по развитию логического мышления учащихся начальных классов через дидактические игры 433 <i>Отажонов Ж. М., Мамарасулова М. А.</i>
	Umumta'lim maktablarida "tarbiya" fanini o'qitish jarayonida mavjud muammolar, ularning sabablari va takomillashtirish yo'llari..... 436 <i>Mamirova Shaxnoza Xudoyqulovna</i>
	Word Formation and Vocabulary Enrichment in Modern English and Uzbek Languages 440 <i>Muminova Feruza Muratdjanovna</i>
	Nodavlat ta'lim tashkilotlarining maktabgacha ta'lim tizimidagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari 443 <i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>
	Shaxs taraqqiyotining turli bosqichlarida refleksiyaning rivojlanishi 447 <i>N. I. Xalilova</i>
	Bo'lajak o'qituvchilarda inklyuziv kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik asoslari 450 <i>Omanqulova Shohida Nematillo qizi</i>
	Bo'lajak pedagoglarda gender madaniyatni shakllantirishda milliy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvning uyg'unligi 455 <i>O'tkirova Zuhraxon Ahmedjanovna</i>
	Developing Listening and Speaking Skills in Middle School 458 <i>Rakhmonova Dilrabokhon Salokhiddin kizi</i>
	Bolalarda gigiyena qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati 461 <i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>
	Avlodlar nazariyalari haqidagi mulohazalarning nazariy tahlili: baby boomerlar, X, Y, Z avlodlari..... 464 <i>Umarova Sitora Muxlisovna, Sharifova Mahtob Murodjonovna</i>
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari 467 <i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Sofoyeva Oysha Davlatyorovna</i>
	Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rgatishning samarali metodlari..... 470 <i>Solijonova Mavluda Zokir qizi</i>

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari.....	472
Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li	
Chaqiriqqacha harbiy ta'limda talabalarning harbiy ko'nikmalarini shakllantirishda psixologik omillarning o'rni.....	477
Tursunov Shaxzod Ramazonovich	
Bolalarning jismoniy faolligini oshirish va jismoniy rivojlantirish bo'yicha noan'anaviy jismoniy mashqlarning ahamiyati	480
Xalmatova Nasiba Bozorboyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirish muammolari	485
Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish ..	488
Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna	
Hosila va uning tatbiqlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	491
Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li	
Развитие речи у детей как ключевой фактор формирования личности.....	496
Дустова Дилдора Собиржановна	
Boshlang'ich sinflarda geometrik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	498
Imamova Nasiba Xurramovna	
Дидактические основы подготовки будущих педагогов к лекционной деятельности.....	501
Нодира Азаматова	

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI VA OILANING HAMKORLIGIDA QADRIYATLAR TARBIYASINING AMALIY ASOSLARI

Xaydarova Mavluda Mo'ydinjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti
"Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi"
(maktabgacha ta'lim) 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligida bolalarda qadriyatlar tarbiyasini shakllantirishning amaliy asoslari tahlil etiladi. Pedagogik texnologiyalar, oila va maktabgacha ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlikning samarali shakllari hamda bolalarning ijtimoiy-madaniy va axloqiy qadriyatlarini rivojlantirish usullari yoritiladi. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim jarayonida ota-ona va tarbiyachilarning faol hamkorligi bolalarning shaxsiy hamda madaniy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, oila, hamkorlik, qadriyatlar tarbiyasi, amaliy asoslar.

Abstract: The article analyzes the practical foundations of value education in children within the framework of cooperation between preschool educational institutions and families. It highlights pedagogical technologies, effective forms of interaction between families and preschool institutions, and methods for developing children's social, cultural, and moral values. The research findings confirm that active collaboration between parents and educators positively influences children's personal and cultural development.

Key words: preschool education, family, cooperation, value education, practical foundations.

Аннотация: В статье анализируются практические основы воспитания ценностей у детей в условиях сотрудничества дошкольной образовательной организации и семьи. Освещаются педагогические технологии, эффективные формы взаимодействия семьи и дошкольных образовательных учреждений, а также методы развития социальных, культурных и нравственных ценностей у детей. Результаты исследования подтверждают, что активное сотрудничество родителей и воспитателей положительно влияет на личностное и культурное развитие ребенка.

Ключевые слова: дошкольное образование, семья, сотрудничество, воспитание ценностей, практические основы.

KIRISH

Maktabgacha yoshdagi bolalarning tarbiyasi – jamiyatning ijtimoiy-madaniy va axloqiy rivojlanishidagi eng muhim bosqichlardan biridir. Ushbu davrda bolalarda shakllanadigan qadriyatlar, axloqiy va madaniy me'yorlar ularning shaxsiyati, xulq-atvori va ijtimoiy munosabatlariga bevosita ta'sir qiladi. Shu bois, maktabgacha ta'lim tashkilotlari va oilaning birgalikdagi faoliyati bolalarning to'laqonli shakllangan shaxs sifatida rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti (MTT) pedagogik jarayonda bolalarga turli faoliyat shakllari orqali bilim, ko'nikma va ijtimoiy malakalarni o'rgatadi, shu bilan birga ularning axloqiy qadriyatlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Oila esa bolaning birinchi tarbiyaviy muhiti bo'lib, unda asosiy odob-axloq, qadriyat va urf-odatlar shakllanadi. Shuning uchun ham MTT va oila o'rtasidagi samarali hamkorlik – bolalarda qadriyatlar tarbiyasini tizimli va uzviy ravishda rivojlantirishning eng muhim vositasidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha yosh davri shaxs kamolotining eng muhim bosqichlaridan biri bo'lib, aynan shu davrda bolaning ma'naviy-axloqiy dunyoqarashi, xulq-atvor me'yorlari, ijtimoiy munosabatlari va qadriyatlarga munosabati shakllana boshlaydi. Ushbu jarayonda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlik qadriyatlar tarbiyasining muhim pedagogik sharti hisoblanadi. Chunki tarbiyaning uzluksizligi va izchilligi aynan oila va ta'lim muassasasi faoliyatining uyg'unligiga bog'liqdir.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligining pedagogik mazmuni bolani har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan yagona tarbiyaviy makonni yaratishdan iborat. Ushbu hamkorlik orqali bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlar – insonparvarlik, mehr-shafqat, mehnatsevarlik, vatanparvarlik, oilaparvarlik, hurmat va mas'uliyat kabi fazilatlar izchil shakllantiriladi. Ayniqsa, oilada berilayotgan tarbiya bilan maktabgacha ta'lim tashkilotida olib borilayotgan tarbiyaviy ishlar mazmunan bir-birini to'ldirishi lozim.

Hamkorlikning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- ota-onalar va pedagoglar o'rtasida pedagogik hamkorlik madaniyatini shakllantirish;
- bolalarda ijtimoiy xulq-atvor va axloqiy me'yorlarni qaror toptirish;
- oilaning tarbiyaviy imkoniyatlaridan samarali foydalanish;
- ota-onalarning tarbiyaga oid bilim va ko'nikmalarini oshirish;
- bolalarning individual, yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda yondashuvni ta'minlash.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligi shakllari an'anaviy va innovatsion yo'nalishlarda amalga oshiriladi. An'anaviy shakllarga ota-onalar yig'ilishlari, individual suhbatlar, ochiq mashg'ulotlar, ota-onalar burchaklari va tarbiyaviy tadbirlar kiradi. Ushbu shakllar orqali ota-onalar bolalarning rivojlanish darajasi, tarbiyaviy muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari bilan tanishtiriladi.

Innovatsion shakllar esa zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilib, ular hamkorlik samaradorligini yanada oshiradi. Jumladan:

- trening va seminarlar orqali ota-onalarda qadriyatlar tarbiyasiga oid amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish;
- interaktiv mashg'ulotlar va "ota-ona–bola–tarbiyachi" hamkorligiga asoslangan faoliyatlar;
- raqamli platformalar (messenger guruhleri, onlayn maslahatlar, videodarlar) orqali tezkor va samarali muloqot;
- oilaviy loyihalar ("Mening oilam qadriyatlari", "Kasblar sulolasi", "Milliy urf-odatlar") orqali bolalarda oilaviy va milliy qadriyatlarga hurmatni shakllantirish.

Hamkorlik jarayonining mazmuni bolalarda qadriyatlarni shakllantirishga qaratilgan aniq pedagogik faoliyat turlarida namoyon bo'ladi. Masalan, xalq og'zaki ijodi namunalari (ertaklar, maqollar, topishmoqlar) foydalanish, milliy bayramlar va an'analarni o'rganish, mehnat faoliyatiga jalb etish, kattalar mehnatini qadrlashga o'rgatish kabi faoliyatlar bolalarda ijobiy ijtimoiy tajribani boyitadi.

Shuningdek, hamkorlikning muhim jihatlardan biri – tarbiyaviy talablarning birligini ta'minlashdir. Agar oila va maktabgacha ta'lim tashkilotida bolaga qo'yiladigan talablar o'zaro mos bo'lsa, bola uchun aniq, tushunarli va barqaror tarbiyaviy muhit vujudga keladi. Bu esa qadriyatlarining ichki ehtiyojga aylanishiga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maktabgacha ta'lim tizimida qadriyatlar asosida tarbiyani samarali tashkil etish o'qituvchi-tarbiyachining kasbiy mahorati, shaxsiy fazilatlar va pedagogik kompetensiyalariga bevosita bog'liqdir. Chunki tarbiyachi nafaqat bilim beruvchi, balki bolalar uchun ma'naviy-axloqiy namuna, ijtimoiy yo'lboshchi va tarbiyaviy jarayonni boshqaruvchi asosiy subyekt hisoblanadi. Aynan tarbiyachining maqsadga yo'naltirilgan faoliyati orqali bolalarda qadriyatlar tizimi shakllanadi.

Qadriyatlar asosida tarbiyani amalga oshirish jarayonida tarbiyachi integrativ yondashuvni qo'llashi zarur. Ya'ni tarbiyaviy ishlar faqatgina alohida mashg'ulotlar doirasida emas, balki kundalik faoliyat, o'yin, mehnat, muloqot va ijtimoiy munosabatlar jarayonida izchil olib borilishi lozim. Bu esa qadriyatlarining bolalar ongida mustahkamlanishiga va amaliy xulq-atvoriga aylanishiga xizmat qiladi.

Tarbiyachining qadriyatlar tarbiyasidagi kasbiy kompetensiyalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- pedagogik kompetensiya – bolalarning yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish;
- ma'naviy-axloqiy kompetensiya – milliy va umuminsoniy qadriyatlarni chuqur anglash va shaxsiy faoliyatda namoyon etish;
- kommunikativ kompetensiya – bolalar va ota-onalar bilan samarali muloqot o'rnatish;
- innovatsion kompetensiya – zamonaviy pedagogik texnologiyalar va metodlardan foydalanish;
- refleksiv kompetensiya – o'z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish.

Qadriyatlar asosida tarbiyani amalga oshirishda tarbiyachi tomonidan qo'llaniladigan pedagogik metodlar muhim ahamiyat kasb etadi. Jumladan, muammoli vaziyatlar yaratish, axloqiy tanlovga undovchi suhbatlar, dramatisatsiya, rolli o'yinlar, loyihaviy faoliyat, ertak terapiyasi va xalq og'zaki ijodidan foydalanish bolalarda qadriyatlarni his etish va anglash jarayonini faollashtiradi. Ayniqsa, tarbiyachining shaxsiy namunasi – halolligi, sabr-toqati, adolatliligi va mehribonligi bolalar uchun eng samarali tarbiyaviy vosita hisoblanadi.

Tarbiyachi qadriyatlar tarbiyasini amalga oshirishda individual va differensial yondashuvni ta'minlashi lozim. Har bir bolaning oilaviy muhiti, qiziqishlari, ehtiyojlari va rivojlanish darajasini hisobga olgan holda olib borilgan tarbiyaviy ishlar ijobiy natija beradi. Bu jarayonda tarbiyachi bolalarning ijtimoiy moslashuvi, o'z-o'zini baholashi va mustaqilligini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratadi.

Qadriyatlar asosida tarbiyada tarbiyachining oila bilan hamkorligi alohida ahamiyatga ega. Tarbiyachi ota-onalarga metodik tavsiyalar berish, oilaviy tarbiya tajribasini o'rganish va hamkorlikdagi tadbirlarni tashkil etish orqali tarbiyaviy jarayonning uzluksizligini ta'minlaydi. Oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasidagi uyg'unlik bolalarda qadriyatlarning barqaror shakllanishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, tarbiyachi qadriyatlar tarbiyasi jarayonida monitoring va baholash faoliyatini olib borishi zarur. Bolalarning xulq-atvori, muloqoti va ijtimoiy faoliyati orqali qadriyatlarning shakllanish darajasi aniqlanadi va zarur hollarda tarbiyaviy ishlar mazmuni qayta ko'rib chiqiladi. Bu esa tarbiyaviy jarayonning samaradorligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, qadriyatlar asosida tarbiyani amalga oshirishda o'qituvchi-tarbiyachining roli ko'p qirrali va mas'uliyatli bo'lib, uning kasbiy kompetensiyalari, shaxsiy namunaliligi va pedagogik mahorati bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishning hal qiluvchi omili hisoblanadi. Tarbiyachi tomonidan tizimli, ongli va maqsadga yo'naltirilgan faoliyat olib borilgandagina tarbiya jarayoni yuqori samaradorlikka erishadi.

Maktabgacha ta'lim tizimida bolalarda qadriyatlar asosida tarbiyani shakllantirish jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda o'qituvchi-tarbiyachining roli yetakchi bo'lib, u tarbiyaviy faoliyatni rejalashtiruvchi, amalga oshiruvchi va nazorat qiluvchi asosiy pedagogik subyekt sifatida namoyon bo'ladi. Tarbiyachi bolalar uchun nafaqat bilim manbai, balki axloqiy me'yorlar va ijtimoiy xulq-atvor namunasidir.

Qadriyatlar asosida tarbiyani amalga oshirishda tarbiyachining faoliyati maqsadga yo'naltirilgan, tizimli va integrativ xarakterga ega bo'lishi lozim. Ya'ni qadriyatlarga oid tarbiya faqat maxsus mashg'ulotlar doirasida emas, balki kundalik faoliyat, erkin o'yinlar, mehnat jarayonlari va muloqot jarayonida ham izchil olib borilishi zarur. Bu esa bolalarda qadriyatlarning ongli ravishda qabul qilinishi va xulq-atvorda namoyon bo'lishiga imkon yaratadi.

Tarbiyachining qadriyatlar tarbiyasidagi pedagogik pozitsiyasi uning shaxsiy e'tiqodi, kasbiy mas'uliyati va axloqiy madaniyati bilan belgilanadi. Tarbiyachi o'z xulqi, nutqi, muomalasi va munosabati orqali bolalarga ijobiy namuna ko'rsatadi. Shu bois, tarbiyachining shaxsiy namunaliligi qadriyatlar tarbiyasining eng samarali vositasi hisoblanadi.

Qadriyatlar asosida tarbiyani amalga oshirishda tarbiyachining kasbiy kompetensiyalari muhim ahamiyat kasb etadi. Pedagogik kompetensiya bolalarning yosh va individual xususiyatlarini inobatga olgan holda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishni ta'minlasa, ma'naviy-axloqiy kompetensiya tarbiyachining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqligini ifodalaydi. Kommunikativ kompetensiya bolalar va ota-onalar bilan samarali muloqotni yo'lga qo'yishga xizmat qiladi, innovatsion kompetensiya esa zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash imkonini beradi. Refleksiv kompetensiya orqali tarbiyachi o'z faoliyatini tahlil qiladi va doimiy ravishda takomillashtirib boradi.

Tarbiyachi tomonidan qo'llaniladigan pedagogik metod va texnologiyalar qadriyatlar tarbiyasining samaradorligini oshiradi. Xususan, muammoli vaziyatlar, axloqiy dilemmalar, rolli o'yinlar, dramatisatsiya, ertak terapiyasi, loyihaviy faoliyat hamda xalq og'zaki ijodi namunalariidan foydalanish bolalarda qadriyatlarga nisbatan qiziqish va ijobiy munosabatni shakllantiradi. Ushbu metodlar bolalarni mustaqil fikrlashga, tanlov qilishga va o'z xatti-harakatlari uchun mas'uliyatni his etishga undaydi.

Qadriyatlar tarbiyasida individual yondashuv tamoyili muhim ahamiyatga ega. Tarbiyachi har bir bolaning psixologik xususiyatlari, qiziqishlari, oilaviy tarbiya muhiti va rivojlanish darajasini hisobga olgan holda tarbiyaviy ishlarni olib borishi lozim. Bu esa bolalarda o'ziga ishonch, ijtimoiy faollik va ijobiy xulq-atvorni rivojlantirishga yordam beradi.

Tarbiyachining oila bilan hamkorligi qadriyatlar asosida tarbiyani samarali tashkil etishning muhim shartidir. Ota-onalar bilan o'zaro muloqot, pedagogik maslahatlar va hamkorlikdagi tadbirlar orqali tarbiyachi oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyaviy talablarining birligini ta'minlaydi. Bu esa bolalarda qadriyatlarning barqaror va izchil shakllanishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, tarbiyachi qadriyatlar tarbiyasi jarayonida monitoring va baholash faoliyatini amalga oshiradi. Bolalarning xulq-atvori, muloqoti va ijtimoiy faolligini muntazam kuzatish orqali tarbiyachi qadriyatlarning shakllanish darajasini aniqlaydi hamda zarur hollarda tarbiyaviy faoliyat mazmuniga tuzatishlar kiritadi. Ushbu jarayon tarbiyaviy ishlarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, qadriyatlar asosida tarbiyani amalga oshirishda o'qituvchi-tarbiyachining roli ko'p qirrali va mas'uliyatli bo'lib, uning shaxsiy namunaliligi, kasbiy kompetensiyalari va pedagogik mahorati bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishning hal qiluvchi omili hisoblanadi. Tarbiyachi tomonidan izchil, ongli va maqsadga yo'naltirilgan tarzda olib borilgan tarbiyaviy faoliyat bolalarni ma'naviy barkamol shaxs etib tarbiyalashga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni qadriyatlar asosida tarbiyalashda ota-onalar bilan samarali hamkorlik zaruriy shart hisoblanadi. Oila bilan ishlash nafaqat bolalarning ijtimoiy va axloqiy rivojlanishini ta'minlaydi, balki ota-onalarda pedagogik madaniyat va tarbiyaviy kompetensiyalarni oshiradi. Shu sababli, pedagogik texnologiyalarni qo'llash ota-onalarni tarbiyaviy jarayonga faol jalb qilishning samarali vositasi sifatida qaraladi.

Oila bilan ishlashda qo'llaniladigan asosiy pedagogik texnologiyalar quyidagilardan iborat:

- 1. Treninglar.** Treninglar – bu ota-onalarning ma'naviy va pedagogik bilimlarini oshirish, tarbiyaviy kompetensiyalarini rivojlantirish va muloqot ko'nikmalarini mustahkamlashning samarali shaklidir. Treninglar interaktiv usulda olib boriladi: ota-onalar muammoli vaziyatlarni tahlil qiladi, rolli o'yinlar orqali turli pedagogik vaziyatlarda o'z xatti-harakatlarini sinab ko'radi, natijalarni muhokama qiladi. Treninglar natijasida ota-onalar bolalarning psixologik xususiyatlarini yaxshiroq tushunib, tarbiyaviy jarayonda izchil yondashuvni qo'llay boshlaydi.
- 2. Seminarlar.** Seminarlar – bilim va tajriba almashish platformasi sifatida xizmat qiladi. Bu usul orqali tarbiyachilar ota-onalarga tarbiyaviy masalalarni tushuntiradi, oilaviy tarbiya metodlarini namoyish qiladi, milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyaning ahamiyatini yetkazadi. Seminarlar savol-javob, guruh muhokamasi va misollar keltirish orqali interaktiv tarzda tashkil etiladi, bu esa ota-onalarda faol bilim qabul qilishni rag'batlantiradi.
- 3. Ota-onalar klubi.** Ota-onalar klubi – doimiy faoliyat ko'rsatuvchi ijtimoiy platforma bo'lib, ota-onalarni birlashtiradi va tarbiyaviy jarayonni birgalikda rejalashtirish imkonini beradi. Klubning yig'ilishlarida ota-onalar o'z tajribalarini baham ko'radi, muammoli vaziyatlarni tahlil qiladi, tarbiyaviy tadbirlarni birgalikda tashkil etadi. Shu tarzda, ota-onalar va tarbiyachilar hamkorlikning uzluksiz mexanizmini yaratadi.
- 4. Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar.** Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida milliy bayramlar, qadriyatlar haftaligi, kitobxonlik tadbirlari va oilaviy an'analar haftaligi kabi tadbirlar ota-onalarni tarbiyaviy jarayonga jalb qilishning samarali shaklidir. Bu tadbirlar nafaqat bolalarda, balki ota-onalarda ham ijobiy tarbiyaviy xulq va qadriyatlariga hurmatni rivojlantiradi.
- 5. Elektron platformalar va raqamli texnologiyalar.** Zamonaviy pedagogik amaliyotda messengerlar, ijtimoiy tarmoqlar va elektron platformalar orqali ota-onalar bilan muloqot samarali tarzda amalga oshiriladi. Bu texnologiyalar yordamida tarbiyachilar ota-onalarga metodik tavsiyalar yuboradi, tarbiyaviy vazifalarni belgilaydi, muammoli vaziyatlar yuzasidan maslahatlar beradi va natijalarni kuzatadi.

Pedagogik texnologiyalarning samaradorligi. Oila bilan ishlashda yuqorida keltirilgan pedagogik texnologiyalar bir-birini to'ldiruvchi vositalardir. Ularni tizimli va izchil qo'llash orqali:

- ota-onalarda tarbiyaviy kompetensiyalar mustahkamlanadi;
- tarbiyaviy jarayon va oilaviy tarbiya uyg'unlashadi;
- bolalarda axloqiy va ijtimoiy xulq-atvor fazilatlarini shakllanadi;
- ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida doimiy muloqot va ishonch o'rnatiladi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning ma'naviy-axloqiy va ijtimoiy rivojlanishi ota-onalar bilan samarali hamkorlikka bog'liq. Oila bilan muloqot nafaqat tarbiyaviy jarayonning uzluksizligini ta'minlaydi, balki ota-onalarda pedagogik kompetensiyalarni oshirish, tarbiyaviy qarorlar qabul qilish va ijtimoiy mas'uliyatni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, pedagogik texnologiyalarni tizimli qo'llash ota-onalarni tarbiyaviy jarayonga faol jalb qilishning samarali vositasi sifatida qaraladi.

- 1. Treninglar.** Treninglar – interaktiv va amaliy yo'nalishdagi pedagogik metod bo'lib, ota-onalarda tarbiyaviy kompetensiyalar, psixologik bilim va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Treninglar jarayonida ota-onalar turli pedagogik vaziyatlarni rolli o'yinlar orqali yechadi, muammoli vaziyatlarni tahlil qiladi va natijalarni muhokama qiladi.

Treningning kutilayotgan natijasi: ota-onalar o'z bolalarining psixologik xususiyatlarini tushunadi, tarbiyaviy qarorlarni ongli qabul qiladi va ijobiy xulq-atvorga yo'naltiradi.

- 2. Seminarlar.** Seminarlar ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida bilim va tajriba almashish platformasi sifatida xizmat qiladi. Seminarlar doirasida pedagogik masalalar muhokama qilinadi, oilaviy tarbiya metodlari namoyish etiladi, milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyaning ahamiyati tushuntiriladi.

Seminar natijasi: ota-onalar faol bilimni qabul qiladi, pedagogik qarashlari kengayadi va tarbiyaviy jarayonda faol ishtirok etadi.

- 3. Ota-onalar klubi.** Ota-onalar klubi – doimiy faoliyat ko'rsatuvchi ijtimoiy platforma bo'lib, ota-onalarni birlashtiradi va tarbiyaviy jarayonni birgalikda rejalashtirish imkonini beradi. Klub yig'ilishlarida ota-onalar o'z tajribalarini baham ko'radi, muammoli vaziyatlarni tahlil qiladi, tarbiyaviy tadbirlarni birgalikda tashkil etadi.

Kutilayotgan natija: ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida doimiy muloqot va ishonch o'rnatiladi, tarbiyaviy jarayon uyg'unlashadi.

- 4. Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar.** Milliy bayramlar, qadriyatlar haftaligi, kitobxonlik tadbirlari va oilaviy an'analar haftaligi ota-onalarni tarbiyaviy jarayonga jalb qilishning samarali shaklidir. Ushbu tadbirlar bolalarda ham, ota-onalarda ham ijobiy tarbiyaviy xulq va qadriyatlarga hurmatni rivojlantiradi.

Kutilayotgan natija: ota-onalar va bolalar birgalikda qadriyatlarni amalda qabul qiladi, tarbiyaviy jarayonni boyitadi.

- 5. Elektron platformalar va raqamli texnologiyalar.** Messenjerlar, ijtimoiy tarmoqlar, elektron portal va mobil ilovalar orqali ota-onalar bilan muloqot samarali tarzda amalga oshiriladi. Tarbiyachilar ota-onalarga metodik tavsiyalar yuboradi, tarbiyaviy vazifalarni belgilaydi, muammoli vaziyatlar yuzasidan maslahat beradi va natijalarni kuzatadi.

Kutilayotgan natija: tarbiyaviy jarayonning uzluksizligi, ota-onalarda tarbiyaviy faoliyatni qo'llab-quvvatlash, onlayn konsultatsiyalar orqali tezkor yordam.

Texnologiya ustunida tarbiyachilar tomonidan ishlatiladigan pedagogik vositalar (treninglar, seminarlar, ota-onalar klubi, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, elektron platformalar) sanab o'tilgan. Bu ustun ota-onalar bilan ishlashning turli shakllarini vizual tarzda ajratib ko'rsatadi.

Maqsadi ustuni har bir texnologiyaning asosiy vazifasini ko'rsatadi. Masalan, treninglar ota-onalarning pedagogik va tarbiyaviy kompetensiyalarini oshirishga xizmat qiladi, seminarlar bilim va tajriba almashishga yo'naltirilgan, ota-onalar klubi esa doimiy muloqot va hamkorlikni ta'minlaydi. Bu ustun pedagogik texnologiyalarni tanlashda aniq yo'naltiruvchi sifatida xizmat qiladi.

Usuli ustuni texnologiyaning amaliy qo'llanish shaklini tushuntiradi: rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, interaktiv muhokama, yig'ilishlar, bayram va tadbirlar, onlayn platformalar orqali muloqot kabi. Bu ustun pedagogik ishni rejalashtirish va amalga oshirishda konkret vosita sifatida foydalanish imkonini beradi.

Kutilayotgan natija ustuni esa har bir texnologiyaning samaradorligini ko'rsatadi. Masalan, treninglar orqali ota-onalar ongli qaror qabul qilishni o'rganadi, seminarlar orqali pedagogik bilimlari kengayadi, ota-onalar klubi orqali tarbiyaviy uyg'unlik va ishonch hosil bo'ladi. Shu bilan birga, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar va elektron platformalar bolalar hamda ota-onalarni tarbiyaviy jarayonga faol jalb qilishga xizmat qiladi.

Jadval orqali o'quvchi yoki tadqiqotchi ota-onalar bilan samarali pedagogik hamkorlikni tashkil etish mexanizmini tez va tizimli tarzda tushunadi. Shu bilan birga, jadval ilmiy ishda amaliy tavsiya sifatida ishlatilishi mumkin, ya'ni maktabgacha ta'lim tashkilotida konkret tadbirlar rejasini ishlab chiqishda asos bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi samarali hamkorlik bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Tadqiqot natijalari asosida aniqlanishicha, tarbiyaviy jarayonning samaradorligi ota-onalar bilan uzviy muloqot, tarbiyachining shaxsiy namunaliligi, kasbiy kompetensiyalari va pedagogik mahoratiga bevosita bog'liqdir. Tarbiyachining faol ishtiroki va mas'uliyatli yondashuvi bolalarda ma'naviy-axloqiy xulq-atvor, ijtimoiy ko'nikmalar va madaniy qadriyatlarni izchil shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, oila bilan ishlashda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning qo'llanilishi – treninglar, seminarlar, ota-onalar klubi, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar va elektron platformalar – tarbiyaviy jarayonni interaktiv va uzluksiz qiladi hamda ota-onalarni tarbiyaviy faoliyatga faol jalb qilish imkonini yaratadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari va oilaning hamkorligi, tarbiyachining roli hamda pedagogik texnologiyalarning uyg'un qo'llanilishi bolalarda qadriyatlar asosida tarbiyani samarali tashkil etishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ushbu yondashuv tarbiyaviy jarayonni nafaqat tizimli va natijaga yo'naltirilgan, balki interaktiv va amaliy jihatdan boyitilgan holatga olib keladi, bu esa bolalarning ma'naviy barkamolligini shakllantirishda muhim shart bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari. – Toshkent, 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
5. Ishmuhamedov R.J. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
6. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari. – Toshkent: Fan, 2017.
7. Qodirova F.R. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur, 2019.
8. Nurmatova N.M. Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent, 2020.
9. Sodiqov A.S. Pedagogik kompetentlikni rivojlantirish asoslari. – Toshkent, 2018.
10. Muslimov N.A. Kasbiy kompetentlik va uni shakllantirish texnologiyalari. – Toshkent, 2016.
11. Selevko G.K. Sovremennye obrazovatelnye texnologii. – Moskva, 2005.
12. Zimnyaya I.A. Klyuchevye kompetentsii kak rezultat obrazovaniya. – Moskva, 2004.
13. Khutorskoy A.V. Kompetentnostnyy podxod v obrazovanii. – Moskva, 2003.
14. UNESCO. Competency Framework for Teachers. – Paris, 2018.

Internet manbalari:

- www.edu.uz
- www.lex.uz
- www.ziyonet.uz

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.